herpy

KAMELEONTER

## Short-Tailed Pygmy Chameleon

# *Rieppeleon brevicaudatus*

*Rieppeleon brevicaudatus* är en liten, brun och marklevande kameleont från skogsbotten i Tanzania och Kenya. Den blir bara 8-10 cm, lägger ägg och liknar ett dött blad. Arten är härdig för sin storlek och hålls i ett litet, fuktigt terrarium med ett tjockt lövlager och högst 25 °C på dagen.

Familj: Chamaeleonidae  Tidigare namn: *Rhampholeon brevicaudatus*

**FAKTARUTA**

### DJURET

| | |
|---|---|
| Vuxenstorlek | **8-10 cm**<br>total längd inkl. svans |
| Livslängd | **3-5 år** |
| Aktiv | **På dagen** |
| Levnadssätt | **Trädlevande och marklevande** |
| Biotop | **Regnskog och bergsskog** |
| Svårighetsgrad | **Viss erfarenhet** |

### SKÖTSEL

| | |
|---|---|
| Min. terrarium | **40 × 30 × 40 cm**<br>L × B × H för 1 vuxet djur |
| Temperatur, dag | **20-25 °C** |
| Temperatur, natt | **16-20 °C** |
| Luftfuktighet | **70-95 %** |
| UVB | **Rekommenderas**<br>Fergusonzon 1 |
| Föda | **Insekter och små leddjur (hoppstjärtar, bananflugor)** |
| Hålls | **Ensamma eller parvis** |

### AVEL

| | |
|---|---|
| Fortplantning | **Äggläggande** |
| Könsmogen | **4-8 mån.** |
| Kullstorlek | **1-6 ägg** |
| Kullar per år | **2-4** |
| Inkubation | **60-75 dagar**<br>vid 20-25 °C |

### SKYDD OCH PAPPER

| | |
|---|---|
| CITES | **Bilaga II** |
| EU-bilaga | **Bilaga B** |
| IUCN | **Livskraftig (LC)** |

## Om arten

*Rieppeleon brevicaudatus* är en av de minsta kameleonterna. Den är brunaktig till gråbrun och kan skifta till gult, orange, grönt eller nästan svart. Färgen följer både omgivningen och humöret: djuret blir mörkt vid stress, och hanarna får klara, kontrastrika strimmor när de är på parningshumör. Vilande djur trycker ihop kroppen från sidorna och liknar ett dött blad med en mörk mittstrimma. Under hakan sitter några få upphöjda fjäll, ett litet "skägg". Hanen är mer långsträckt än honan och har en längre och kraftigare svans; honan är rundare. Artnamnet syftar på den korta svansen (latinets *brevis*, kort, och *cauda*, svans).

Arten blir 8-10 cm totalt, och honans längd från nos till kloak är omkring 6 cm. Den hör till en grupp små kameleonter med kort svans, som tidigare stod i släktet *Rhampholeon*. När den hotas eller tas upp kan den vibrera. Djuret ska iakttas och inte hanteras; det är härdigt för sin storlek, men tål värme dåligt.

## Utbredning och livsmiljö

*Rieppeleon brevicaudatus* lever i Östafrika: nordöstra och östra Tanzania, bland annat i Usambarabergen och Ulugurubergen, och sydöstra Kenya. Typlokalen är Derema i Usambarabergen. Arten finns från havsnivå och upp till omkring 1.300 m.

> **Naturlig utbredning:** Tanzania och Kenya.

### LIVSMILJÖ

Arten lever på skogsbotten i fuktig skog i låglandet och i bergen: i lövlagret, i gräs och i den låga vegetationen tätt över marken. Djuren sover på låga grenar och stjälkar, och vilande djur liknar ett vissnat blad. Bara en liten del av utbredningsområdet är numera täckt av skog, och arten lever i spridda skogsområden som fortsätter att krympa.

## Skötsel

### TERRARIET

Ett vuxet djur ska ha ett terrarium på minst 40 × 30 × 40 cm (längd × bredd × höjd). Ett par eller en hane med två honor ska ha minst 75 × 30 × 40 cm. Golvytan är viktigare än höjden, eftersom arten mest använder skogsbotten och låga grenar. Ett glasterrarium håller bra kvar fukten; ge det ventilation i locket.

Bottnen ska vara 5-8 cm djup och bestå av fuktig skogsjord, sandblandad jord eller torvmull med ett tjockt lager löv ovanpå. Den ska vara fuktig, men inte våt. Undvik färsk kokosfiber, som djuren kan svälja och få förstoppning av. Lägg kork, grenar på flera höjder och mossa och plantera små, skuggtåliga växter, så att djuret kan gömma sig. Ett lock är nödvändigt, eftersom arten klättrar bra, även på glas.

### TEMPERATUR

Arten kommer från skogsbotten och tål värme dåligt. Dagtemperaturen ska vara 20-25 °C och nattemperaturen 16-20 °C. Kortvarigt tål den mer, men över 30 °C är farligt. Den behöver ingen solplats eller värmelampa, och rumstemperatur räcker ofta. En svag spotlight är valfri, men ytan under den får högst bli 28 °C. Under varma sommarperioder ska terrariet stå i ett svalt rum.

Arten behöver ingen stor temperaturgradient; jämna temperaturer med ett litet fall på natten passar den bäst.

Läs mer: Värme och temperatur

### LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska vara 70-95 %; arten tål kortvarigt ner till omkring 60 %. Spraya ordentligt med fin dimma två gånger om dagen, så att djuret kan dricka droppar från bladen, och låt ytan av bottnen torka lite mellan besprutningarna. Ett droppsystem gör bottnen för blöt. Ju varmare det är, desto viktigare är den höga luftfuktigheten.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

### LJUS OCH UVB

Arten lever på skogsbotten och behöver inget kraftigt ljus. Ett lysrör eller en LED med vitt ljus i hela terrariets längd, tänd omkring 12 timmar om dagen, passar dagslängden i Östafrika. Arten kan hållas utan UVB, men ett svagt UVB-rör över en del av locket (Ferguson-zon 1, UV-index omkring 1 vid de översta grenarna) rekommenderas. Ljuset får inte värma upp terrariet eller torka ut bottnen, och direkt sol genom glas ska undvikas.

UVB-rör byts enligt tillverkarens anvisningar. Växter och gömslen ser till att djuret alltid kan välja skugga.

Läs mer: Ljus och UVB

### UTFODRING

*Rieppeleon brevicaudatus* äter små insekter och andra leddjur: bananflugor, små syrsor, kackerlacksnymfer och gråsuggor. Bytet får inte vara större än avståndet mellan djurets ögon. Vuxna djur får 4-6 små syrsor eller motsvarande varannan dag, och ungar får små insekter flera gånger om dagen. Pudra med kalk utan D3 två gånger i veckan och med multivitamin och kalk med D3 en gång i månaden vardera, eftersom små kameleonter inte tål för mycket D3.

Ge foderinsekter som själva har fått bra foder. Använd inte insekter från naturen. Insekterna kan springa fritt i terrariet eller ges i en låg skål; stora syrsor som springer fritt kan bita vilande djur på natten.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

### BETEENDE OCH HANTERING

Arten hålls enskilt, i par eller som en hane med två honor i ett tillräckligt stort terrarium. Hanar får inte hållas tillsammans, och honor kan stressa varandra i små terrarier, särskilt om de är olika stora. Ett underlägset djur gömmer sig, slutar äta och ska genast flyttas. Ungar ska skiljas åt när de är 2-4 månader, för att undvika aggression och oönskad avel.

Djuret är lugnt och låter sig iakttas, men tål hantering dåligt. Mörk färg är ett tecken på stress, kyla eller sjukdom, särskilt om den varar.

## Avel

### KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hanen är mer långsträckt och har en längre och kraftigare svans än honan, som är rundare. Djuren blir könsmogna tidigt: de första parningarna sker från omkring 3-4 månaders ålder, och djuren är fullt könsmogna vid 4-8 månader.

### PARNING

Arten fortplantar sig året runt, kanske något mindre på vintern. En parningsvillig hane visar sina klaraste strimmor och håller sig tätt intill honan. En hona som inte vill para sig gungar kraftigt från sida till sida och avvisar hanen. Ett par kan stanna tillsammans om terrariet är tillräckligt stort. Honan kan lagra sperma och lägga flera kullar efter en parning, så hon ska ha gott om föda och kalk.

### ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Honan lägger 2-4 äggkullar om året, ungefär en månad efter parningen. En äggkull är 1-6 ägg. Hon gräver ner äggen i bottensubstratet eller lägger dem på marken, så terrariet måste ha minst 5 cm fuktig jord.

### INKUBATION

Äggen kläcks efter 60-75 dagar vid rumstemperatur, 20-25 °C, utan viloperiod. De kan stanna kvar i terrariet eller flyttas till fuktig vermikulit eller perlit i en låda med omkring 75 % luftfuktighet. Ägg som ligger fritt på marken i terrariet kan bli uppätna av foderinsekterna.

### UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna är mycket små, men har stora huvuden och äter från början små syrsor och bananflugor, gärna en blandning, flera gånger om dagen. Håll dem åtskilda från de vuxna och vid högst 24 °C. Pudra fodret med kalk ett par gånger i veckan. Ungarna växer snabbt och ska skiljas åt efter 2-4 månader.

## Hälsa och vanliga misstag

Arten är härdig för sin storlek, men vildfångade djur är ofta försvagade och uttorkade efter transporten. De typiska problemen är:

- Värmestress vid över 28 °C; över 30 °C är farligt. Flytta terrariet till ett svalt rum.
- Uttorkning vid för låg luftfuktighet. Spraya två gånger om dagen.
- Luftvägsinfektioner vid stillastående luft eller för blöt botten. Tecken är gäspningar och slem.
- Förstoppning vid färsk kokosfiber som botten.
- Parasiter, särskilt hos vildfångade djur. Låt undersöka ett träckprov.
- Överdosering av vitaminer, särskilt D3.
- Äggläggningsbesvär hos honor utan fuktig, djup botten.

Livslängden i fångenskap är omkring 3-5 år. Kontakta en veterinär med erfarenhet av kräldjur vid aptitlöshet, ihållande mörk färg eller slapphet.

Läs mer: Köp av djur: uppfödda djur, vildfångst och transport

## Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.